

ע"פ 71167/11/17 - פאדי חילו נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 71167-11-17 חילו נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט ערן קוטון
מערער פאדי חילו
נגד מדינת ישראל
משיבה
פסק דין

1. לפני ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחיפה (להלן: "בית משפט קמא") שניתן בגדרי ת"ד 8107-06-16.

כללי

2. לפני בית משפט קמא הונח כתב אישום בו יוחסו למערער עבירות של נהיגה בניגוד לאור רמזור אדום, לפי תקנה לתקנה 22(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: "תקנות התעבורה"), נהיגה רשלנית, לפי סעיף 62(2) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: "פקודת התעבורה"), וגרימת נזק לרכוש וחבלה לגוף, לפי תקנה 21(ב)(2) לתקנות התעבורה.

3. על פי כתב האישום, ביום 17.03.16 בשעה 16:58 נהג המערער באוטובוס (להלן: "האוטובוס") בשדרות ירושלים בקרית ים. הכביש במקום דו מסלולי ומופרד על ידי שטח הפרדה. הכביש היה תקין והראות טובה. בהגיעו לצומת עם רחוב צה"ל (להלן: "הצומת") שהוא צומת מרומזר בו פעלו הרמזורים באופן תקין, נהג המערער את רכבו ברשלנות בכך שלא שם לב לדרך, לא ציית לאור אדום שדלק ברמזור בכיוון נסיעתו, נכנס לצומת תוך שחצה את קו העצירה והתנגש ברכב פרטי (להלן: "התאונה"). הרכב הפרטי נסע משמאל לימין ביחס לכיוון נסיעת האוטובוס, ונכנס לצומת באור רמזור ירוק שדלק בכיוון נסיעתו.

כתוצאה מהתאונה נחבל נהג הרכב הפרטי (להלן: "הנפגע") ונזקק לטיפול רפואי. כן נגרמו נזקים לכלי הרכב המעורבים.

ההליך בבית משפט קמא

4. המערער באמצעות בא כוחו דאז כפר במיוחס לו, אם כי אישר קיומה של התאונה ותוצאותיה.

המערער טען כי אינו אחראי לתאונה ואף הכחיש את אופן התרחשותה. המחלוקת בין הצדדים בבית משפט קמא התמקדה בזהות האחראי לתאונה, המערער או שמא הנפגע. ליבת המחלוקת התרכזה בשאלה מי היה הנהג שנכנס לצומת כשאור הרמזור בכיוון נסיעתו היה אדום, המערער או הנפגע?

5. נוכח האמור התנהל בבית משפט קמא הליך הוכחות בו העידו מטעם המשיבה בוחן תנועה משטרתי שעשה לחקירת התאונה (להלן: "הבוחן"), שוטר שהגיע לזירת ההתרחשות לאחר התאונה (להלן: "השוטר"), מנהלת מרכז ניהול תנועה מטרופולין חיפה, הנפגע ועד ראה שהעיד כי נסע ברכבו לאחר רכב הנפגע וחזה לדבריו בתאונה (להלן: "עד הראיה").

מטעם ההגנה העיד המערער.

פסק דינו של בית משפט קמא

6. בהכרעת דין מפורטת ומנומקת קבע בית משפט קמא, בין היתר, כי הוא מעדיף את גרסאותיהם של הנפגע ושל עד הראייה על פני גרסת המערער. כן קבע כי המשיבה עמדה בנטל ההוכחה המוטל על כתפיה להוכיח את עובדות כתב האישום מעבר לכל ספק סביר. לפיכך הרשיע בית משפט קמא את המערער בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

7. לעניין העונש ביקשה המשיבה להטיל עונש הכולל את פסילת רישיון הנהיגה של המערער בפועל, לתקופה שלא תפחת מפסילת המינימום בת שלושת חודשים הקבועה בחוק, בנוסף לפסילה על תנאי וקנס. מנגד עמד ב"כ המערער על נסיבותיו האישיות של מרשו, נשוי ואב לילדים, המתפרנס כנהג אוטובוס וזקוק לרישיונו. נטען כי המערער לא הורשע במשך למעלה משש שנים והרשעותיו הקודמות בחלקן התיישנו. בהתחשב בתוצאותיה הקלות של התאונה ובנחיצות רישיון הנהיגה עבור המערער התבקש בית משפט קמא שלא למצות עמו את הדין ולהסתפק בענישה הצופה פני עתיד. ככל שיוחלט להטיל ענישה הכוללת פסילת רישיון נהיגה בפועל, ביקש ב"כ המערער לסטות מפסילת המינימום ולהסתפק בתקופה קצרה יותר בה יישא המערער מבלי לאבד את מקום עבודתו, תוך איזון עם ענישה הצופה פני עתיד בדמות פסילה מותנית, לצד קנס. המערער בדברו האחרון ביקש להתחשב בו נוכח עיסוקו ומקום עבודתו. כן התייחס למצבו הכלכלי הקשה. עוד ביקש לסייג את הפסילה, כך שלא תחול על רכב פרטי ספציפי בשעת בוקר, זאת על מנת שיוכל לקחת את ילדו לגן.

8. בגזר הדין קבע בית משפט קמא כי רשלנותו של המערער ממשית, שכן עסקינן בכניסה לצומת כשאור אדום דולק ברמזור בכיוון נסיעתו ובהיות המערער נוהג באוטובוס. כדברי בית משפט קמא: "רק במזל לא הסתיימה התאונה בתוצאות קשות בהרבה". לטובת המערער הניח בית משפט קמא כי נכנס בנהיגה לצומת עת סבר שבכיוון נסיעתו דולק אור רמזור ירוק. כן הניח לטובת המערער כי קיימת רשלנות תורמת מסוימת של הנפגע אשר שמע צעקות אזהרה והמשיך בנסיעתו. לאחר ששקל את מהות העבירה, נסיבות ביצועה, הערך החברתי עליו יש להגן, ומדיניות הענישה הנהוגה, קבע בית משפט קמא כי על מתחם העונש ההולם לכלול פסילת רישיון נהיגה בפועל לתקופה שלא תפחת מארבעים וחמישה

ימים ולא תעלה על ארבעה חודשים, לצד קנס משמעותי. למרות פסילת חובה בת שלושה חודשים הקבועה בדין, סבר בית משפט קמא כי נוכח נסיבות התרחשות התאונה ורשלנותו התורמת של הנפגע, סף מתחם העונש ההולם עומד על פסילה לתקופה קצרה מפסילת החובה. לקולא שקל את נסיבותיו האישיות של המערער, את הבעת החרטה, את הנזק שייגרם לו כתוצאה מפסילה לתקופה ארוכה ואת שאר טיעוני ההגנה. כן ציין שעברו התעבורתי של המערער אינו מכביד, בשל העובדה שלא היה מעורב כנהג בתאונת דרכים והרשעתו האחרונה היא משנת 2011. עוד החליט להימנע מהטלת קנס, נוכח התנהלותם הדינית של עדי המשיבה והפסד ימי עבודה שהיה נחלתו של המערער, כמו גם מצבו האישי.

בסופו של יום גזר בית משפט קמא על המערער את העונש כדלקמן -

פסילה בפועל מלנהוג ו/או מלקבל ו/או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של ארבעים וחמישה ימים; פסילה מלנהוג ו/או מלקבל ו/או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של שלושה חודשים על תנאי למשך שלוש שנים והתנאי הוא שהמערער לא יעבור אותה/ן עבירה/ות שעליה/ן הורשע או אחת העבירות המפורטות בתוספת הראשונה או בתוספת השנייה לפקודת התעבורה; חתימה על התחייבות על סך ₪ 5,000 למשך שלוש שנים להימנע מביצוע עבירה של נהיגה בפסילה, בניגוד לסעיף 67 לפקודת התעבורה ו/או עבירה של גרימת חבלות של ממש בתאונת דרכים.

הערעור

9. המערער ממאן להשלים עם פסק דינו של בית משפט קמא, הן עם הכרעת הדין המרשיעה והן עם גזר הדין.

בהודעת ערעור מקיפה, סדורה ומפורטת טענה באת כוחו כי יש לבטל את הכרעת הדין המרשיעה ולהורות על זיכוי של המערער מביצוע העבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

10. בפירוט נטען כי המחלוקת היתה בנוגע לזהות הרכב האחראי לתאונה. לטענת המערער טעה בית משפט קמא שעה שהכריע את דינו בהתבסס על עדויות כבושות שלא היה מקום לתת להן כל משקל. לחילופין היה על בית משפט קמא לתת להן משקל מועט ביותר. נטען כי טעה בית משפט קמא עת לא נתן משקל ראוי לכשלים בחקירה, כשלים אשר גרמו לפגיעה בהגנת המערער. כך לא ניתן משקל מתאים לעובדה שהבוחן הגיע לזירת התאונה חודשיים לאחר התאונה. הבוחן לא טרח לתפוס מצלמות אבטחה בזירת התאונה, כדי לבדוק מי נסע באור אדום, בעוד קיומן של מצלמות האבטחה עלה מספר פעמים בדיונים שהתקיימו בבית משפט קמא. הבוחן הגיע לזירת התאונה ללא נוכחות מי מהעורבים בתאונה, וזאת על מנת לשחזר את התרחשות התאונה, בהסתמך על דוח פעולה של השוטר שהיה ביום קרות האירוע, אך נעדר הוא את כל הפרטים הנדרשים. הבוחן לא בדק את גרסת המערער בזירת ההתרחשות ולא ניסה לבצע שחזור של גרסת המערער, מהלך אשר פגע עד מאוד בהגנת המערער. הבוחן הסתמך על עד הראיה ולא על ממצאים אחרים אשר יכולים היו לסייע בהכנת דו"ח בוחן ראוי אשר יפרוש תמונה מלאה לאירוע. לחובת הבוחן עומדים מחדלי חקירה רבים ואלו פגעו קשות בהגנת המערער. הבוחן כלל לא תיעד את הפגיעות באוטובוס ובנוסף לא תפס את הטכוגרף של האוטובוס

למרות שהמערער טען כי מסר אותו לבוחן.

11. אשר לשוטר, נטען כי הגיע לזירת התאונה וחפש עדי ראיה אך לא מצאם.

12. אשר לעד הראיה, נטען כי מסר הודעה במשטרה לאחר כחודשיים מיום קרות התאונה. עד הראיה לא ידע כיצד מסר את פרטיו לנפגע והאם רשם אותם על פתק או הכניסם לטלפון הנייד של הנפגע. פרט זה יכול להצביע על חוסר מהימנות דבריו. עד הראיה אף לא זכר את תאריך קרות התאונה.

13. אשר לנפגע, נטען כי הגיע למשטרה רק לאחר שלושה ימים על מנת למסור הודעה. הנפגע ידע כי הוא מגיע לחקירה בעניין התאונה, אך לא הביא עמו את הפתק עם פרטי עד הראיה, אשר הנו מהותי ביותר לחקירה. הפתק, אשר לטענת הנפגע נמסר לחוקר, לא נמצא בתיק החקירה. בבית משפט קמא טען הנפגע כי נחקר פעמיים, פעם ראשונה אצל החוקר לו לא מסר את הפתק, פעם שניה הגיע ומסר הודעה, אלא שבתיק החקירה קיימת הודעה אחת בלבד. הנפגע טען בעדותו כי נהג האוטובוס "ניסה לעבור את האור הכתום כשעבר לאדום" פרט אשר מצביע על כי הנפגע יצא אל הצומת באור אדום, מאחר ובזמן שמתחלף אור הרמזור מצהוב לאדום אצל נהג האוטובוס, עדין קיים אור אדום אצל הנפגע. הנפגע שמע צעקות האומרות "תזהר תזהר" והעיד עליהן בבית משפט קמא. הצעקות מצביעות על כך שאנשים הזהירוהו לאחר שחצה את הצומת כשאור רמזור אדום דולק בכיוון נסיעתו.

14. אשר לגרסת המערער, נטען כי זו לא נבחנה כראוי בידי הבוחן. גרסה זו היא גרסה אפשרית והגיונית ולא נסתרה על ידי המשיבה. המערער העיד כי עד הראיה כלל לא נכח בזירה ולא היה עד להתרחשות התאונה. מי שהיה בזירה היו רק גיסו ובתו של הנפגע. טעה אפוא בית משפט קמא כשקבע כי טענה זו היא חסרת שחר. נסיבות הגעת עד הראיה לחקירה במשטרה נותרו בגדר תעלומה, זאת מאחר והטענה לקיום הפתק עם פרטיו של עד הראיה לא הוכחה. בנוסף, הגעתו של עד הראיה כחודשיים לאחר האירוע יש בה כדי לפגוע מאוד במהימנות עדותו ובמשקל אשר היה על בית משפט קמא לייחס לה, אם בכלל. מעדותו לא ניתן לדעת אם באמת ובתמים היה עד לתאונה מושא האישום שכן הפרטים שמסר יכולים להתאים לכל תאונה במקום בין רכב פרטי לאוטובוס. כאמור גרסת המערער בחקירה לא נסתרה והיתה מהימנה. אף בית משפט קמא קבע כי עדותו בבית המשפט תואמת את גרסתו בחקירה באופן כללי. הוסיף בית משפט קמא וקבע כי גרסתו של המערער היא אפשרית וסבירה, אך פחות סבירה מגרסאות אחרות. טעה בית משפט קמא בקביעה לפיה "ניתן ללמוד כי אילו אכן נסעה באותו הזמן בצומת מטרונת וחלפה מצדו השמאלי של האוטובוס, היא היתה אמורה לפגוע ברכב [הנפגע] או ברכבו של [עד הראיה] שנסע אחריו". בדיקות אלו, ושחזורים של התאונה, על פי גרסת המערער, היו אמורים להתבצע על ידי הבוחן, אך הדבר לא בוצע. צדק אפוא בית משפט קמא עת קבע "הסבריו של הנאשם אפשריים", אולם טעה כשקבע כי הם "פחות סבירים והגיוניים".

15. לטענת המערער האמור לעיל מעלה ספק סביר המצדיק את זיכויו. נקבע שגרסת המערער היא הגיונית ואפשרית לכן היה מקום לזכותו בדיון. לנפגע היה שדה ראיה נרחב וגם לטענתו נשמעו צעקות

אזהרה. למרות זאת הנפגע המשיך בנסיעה. היות וגרסת המערער היא אפשרית וכיון שאין מדובר על נטל הוכחה המסתפק בעמידה במאזן ההסתברויות הספק היה ועודנו קיים ויש בו להצדיק כאמור את זיכוי המערער.

16. אשר לעונש, נטען כי בית משפט קמא החמיר עם המערער יתר על המידה בתקופת הפסילה שהטיל בפועל. פסילה בפועל עבור המערער היא גזר דין קשה ביותר מאחר וחברת ההסעות אשר בה הוא עובד תפטרו עם תחילת הפסילה.

17. על יסוד כל אלה התבקש בית המשפט לזכות את המערער ולחילופין להקל בעונשו באופן ממשי.

טענות הצדדים בדיון

18. בדיון נטען כי ערעורו של המערער מבוסס על שני נדבכים. האחד משפטי והאחר עובדתי.

אשר להיבט המשפטי, נטען תוך הפניה לפסיקה, כי קביעתו של בית משפט קמא לפיה גרסת המערער אפשרית מחייבת את זיכוי. כיוון שעסקין בהליך פלילי בו נטל ההוכחה המוטל על המשיבה הוא משמעותי וכבד מאוד הרי קביעת בית משפט קמא יכולה היתה לבסס לכל היותר הכרעה בהליך בו נטל ההוכחה הוא כבד פחות. היינו, בית משפט קמא העדיף גרסה אחת על אחרת אך אין בכך די והעדפה זו אינה מספקת במקרה דנן. בית משפט קמא לא נימק דיו את הכרעתו לפיה המשיבה עמדה בנטל ההוכחה, עת ממצאיו אינם מבססים קביעה זו. לדידה של ב"כ המערער התייחסות בית משפט קמא לגרסת המערער מצדיקה את זיכוי מחמת הספק כפי שהדבר אף נעשה במקרים אחרים.

אשר להיבט העובדתי, נטען כי נפלו טעויות רבות בהכרעת בית משפט קמא. הבוחן הגיע למקום ההתרחשות חודשים לאחר האירוע. משכך לא יכול היה להגיע למסקנה כלשהי. מסקנתו רובה ככולה מבוססת על דברי עד הראיה. תפקידו של הבוחן רחב ומקיף אך הוא לא ביצעו כראוי אלא הסתפק במתן אמון בדברי עד הראיה, סמכות השמורה לבית המשפט ולא לבוחן. יתירה מכך, עדותו של עד הראיה נמסרה לבוחן לאחר חודשים מיום התאונה ותמוה כי הבוחן ביסס ממצאיו על גרסה כבושה. היה על הבוחן לתפוס את הטכוגרף ולבחון את ממצאיו, בפרט שהמערער טען כי מסר לו אותו. הבוחן אף לא מצא לנכון לתפוס מצלמות אבטחה ולבחון אם תיעוד האירוע מצוי בהן. הבוחן למעשה לא סיפק כל כלי ממשי על מנת לבחון את התאונה מושא הערעור. אף הפתק בו נרשמו לכאורה פרטי עד הראיה נותר עלום. סתירות בדברי הנפגע חייבו את בית משפט קמא שלא לקבל גרסתו כהווייתה. עדותו הכבושה של עד הראיה אף היא לא נקיה מספקות ועשויה להתאים לתאונה אחרת שהתרחשה בצומת. המערער עמד עיקש על כך שעד הראיה לא היה נוכח בעת התאונה וכאמור גרסתו לא נסתרה. העדרו של הפתק המדובר מנתק את הקשר שבין התאונה עליה העיד עד הראיה לבין התאונה מושא ההליך. אף כבישת גרסת הנפגע לא הוסברה. מגרסתו בדבר נסיעת המערער ניתן להסיק כי היה זה הוא שנכנס לצומת שעה שאור רמזור אדום דולק בכיוון נסיעתו, צעקות ההזהרה ששמע תומכות במסקנה זו.

19. לחילופין נטען שהעונש שהוטל חמור יתר על המידה בנסיבותיו של המערער. המערער הוא נהג אוטובוס, המועסק כיום בחברת אגד. פסילת רישיון הנהיגה תביא לפיטוריו והוא לא יוכל להמשיך להיות מועסק בחברה. הרשעותיו הקודמות הן בגין עבירות שנעברו לפני זמן רב, האחרונה בשנת 2011. התנהלותו בעת האחרונה מלמדת על כך שלא מדובר בנהג מועד ואין באירוע המדובר כדי להצביע על אופן נהיגתו הכולל.

20. המשיבה בתורה ביקשה לדחות את הערעור על שני חלקיו.

הוזכר שהסוגיה היחידה שעמדה במחלוקת לפני בית משפט קמא היתה עובדתית, והתמקדה בשאלה מי נכנס לצומת כשאור הרמזור היה אדום בכיוון נסיעתו. בבית משפט קמא העידו הנפגע ועד הראיה שנסע אחריו ושניהם העידו שהחלו לנסוע רק לאחר שאור הרמזור בכיוון נסיעתם התחלף לירוק. מהכרעת דינו של בית משפט קמא עלה כי הוא התרשם לחיוב מעדות הנפגע שלא נסתרה. אף עדותו של עד הראיה היתה מהימנה. בחקירתו הנגדית של עד הראיה לא נטען בפניו שהוא והנפגע נכנסו לצומת כשאור הרמזור בכיוון נסיעתם היה אדום. בית משפט קמא ציין שהטענה לפיה עד הראיה לא נכח במקום היא טענה חסרת שחר ואותו עד ציין שאינו מכיר מי מן המעורבים. אף לא הוכחה היכרות מוקדמת או קשר כלשהו בין הנפגע לעד הראיה. בית משפט קמא קבע שגרסתו של המערער היא פחות סבירה, אך ברור שאין המדובר במובן סטטיסטי של סבירות, אלא בהעדפה ברורה של גרסה אחת על פני השנייה, תוך דחיית גרסתו של המערער, שכן במקרה זה לא היו קיימות מספר אפשרויות. בהינתן תקינות הרמזורים קיימות שתי אפשרויות בלבד, האחת לפיה הנפגע נסע כשאור רמזור אדום דולק בכיוון נסיעתו והאחרת היא שהמערער נסע כך. ההתייחסות לעוצמת נטל ההוכחה אינה נכונה במקרה הנוכחי. בית משפט קמא דחה את גרסת המערער מטעמים נוספים, לא רק בשל חוסר מהימנותו, וציין לגבי טענתו שהמטרונית נסעה לצדו כי ניתן ללמוד שאם המטרונית אכן היתה נוסעת משמאלו כי אז היתה אמורה לפגוע או ברכבו של עד הראיה או ברכב הנפגע. אמנם צוין בהכרעת הדין כי דברי המערער סבירים אך פחות אפשריים ופחות הגיוניים, אך נראה כי הדבר מתייחס לשאלה כיצד רכבים אחרים לא פגעו ברכב הנפגע. נקבע מפורשות שגרסתו של המערער איננה מתיישבת עם עדותו של עד הראיה האובייקטיבי. בית משפט קמא קבע שהוא מעדיף באופן מובהק את גרסת הנפגע וגרסת עד הראיה על פני גרסת המערער. משעה שבית משפט קמא העדיף גרסה אחת על פני האחרת, תוך קביעת ממצאי מהימנות והסתמכות על ראיות נוספות, הרי שהעובדות הוכחו מעבר לספק סביר.

ביחס לטענות נוספות צוין כי בבית משפט קמא לא נטען דבר כנגד עבודת הבוחן אף לא ביחס לתפיסת מצלמות האבטחה. לא נטענה ולו טענה אחת הנוגעת למחדלי חקירה וממילא בית משפט קמא לא נדרש להתייחס לטענות אלה. הבוחן במהלך עדותו כלל לא נשאל על אודות תפיסת מצלמות אבטחה במקום והנושא עלה רק בדברי הנפגע. הבוחן הסביר בעדותו שבמקרים מסוג אלה לא נעשה שחזור וההגעה לזירת ההתרחשות נעשית כדי לבחון את שדה הראייה שהיה לכל אחד מן הנהגים. גם הטענה בדבר העדרו של הטכוגרף לא נטענה בבית משפט קמא בסיכומי ההגנה, אף כי המערער שאל את הבוחן אם קיבל ממנו את הטכוגרף והבוחן שלל זאת. בנסיבות המקרה הנוכחי לא נראה שהטכוגרף יכול היה לשפוך אור נוסף על השאלה שבמחלוקת. לעניין הפתק, סברה המשיבה כי מדובר ברוב מהומה על לא מאומה. עד הראיה אמר שיתכן וכלל לא מסר את הפתק, אפשר שהבוחן התקשר אל הנפגע טלפונית וכך נמסרו לו פרטיו של עד הראיה. אין מקום לצאת מנקודת הנחה שאכן היה קיים פתק. אמנם לא נמצאה הודעה נוספת שמסר הנפגע אך הוא איננו איש משטרה או משפטן. מכאן

שיכול להיות שמסירה של פרטים נקראה בפיו "הודעה". עוד נטען כי גרסתו של עד הראיה מרובת פרטים בדבר התאונה הספציפית והוא לא נשאל דבר על אפשרות שמא נכח בתאונה אחרת.

21. אשר לעונש, נטען כי אין מקום לקבוע שפסילת רישיון הנהיגה למשך ארבעים וחמישה ימים תוך הימנעות מהטלת קנס חורגת ממידת הענישה הנוהגת או הראויה. תקופת הפסילה פחותה בכמה חציית מעונש המינימום הקבוע לעבירה בה הורשע המערער. בית משפט קמא נימק את החריגה ברשלנות תורמת מסוימת מצד הנפגע. הוזכר שהמערער בחר לנהל את משפטו ולא נטל אחריות. המערער אינו יכול ליהנות מהקלה לה זוכה מי שמודה ולוקח אחריות. כן הוזכר שביצוע העבירה נעשה באמצעות אוטובוס. לנהג אוטובוס חובת זהירות מוגברת בהיותו נהג מקצועי ובהיותו נהג הנוסע עם כלי רכב גדול המסיע נוסעים. למערער אף רשומות הרשעות קודמות בתחום התעבורה. אין מקום אפוא להקל עם נהג מקצועי הנוהג באוטובוס. המסר השיפוטי אינו יכול להתיישב עם הקלה ביחס לנהג רכב ציבורי.

דין והכרעה

22. בחנתי את הנתונים הרבים שלפני, עינתי בראיות שהוגשו לעיון בית משפט קמא ובפרוטוקול הדיונים שהתקיימו בהליך שהתנהל לפניו, נתתי דעתי לפסק דינו של בית משפט קמא ושקלתי ארוכות טיעוני הצדדים. בסופו של יום סבורני כי אין להיעתר לערעור.

23. בערעורו על הכרעת הדין מבקש המערער למעשה לחלוק בעיקר על ממצאים עובדתיים ועל ממצאי מהימנות שנקבעו בידי בית משפט קמא. הלכה עמנו לפיה בית משפט של ערעור לא יטה להתערב בממצאי עובדה וממצאי מהימנות שנקבעו על ידי בית המשפט הדיוני. הטעם לכך נעוץ בעובדה שלערכאה הדיונית יתרון ממשי שכן היא שומעת את המעורבים השונים ומתרשמת מכולם באופן בלתי אמצעי.

24. די להזכיר לעניין זה את שנאמר לאחרונה בע"פ 252/16 פלוני נ' מדינת ישראל (21.12.17) -

"[...], לא למותר הוא להזכיר את ההלכה המושרשת, לפיה ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בקביעות ובממצאים מעין אלו, שנעשו על ידי הערכאה הדיונית. זאת שכן, ערכאת הערעור חסרה את היכולת להתרשם, באורח בלתי אמצעי, מהעדים ומהראיות שהוצגו בפני בית משפט קמא. בכך נעוץ יתרונה של הערכאה המבררת על פני ערכאת הערעור, שבפניה עומד, ככלל, חומר כתוב, המבקש לשקף באופן אותנטי את אשר קלטו שופטי בית משפט קמא בחושיהם (ע"פ 7090/15 ח'ליפה נ' מדינת ישראל (25.8.2016); ע"פ 434/15 פלוני נ' מדינת ישראל (4.2.2016); ע"פ 2470/15 פלוני נ' מדינת ישראל (25.10.2015); ו-ע"פ 2331/13 פלוני נ' מדינת ישראל (13.10.2015) (להלן: עניין פלוני)).

[...]

לכלל אי ההתערבות קיימים מספר חריגים, המאפשרים לערכאת הערעור, בנסיבות מצומצמות,

להתערב בקביעותיו העובדתיות של בית משפט קמא ובממצאי המהימנות שלו. כך הוא הדבר, כאשר הכרעתה של הערכאה הדיונית התבססה על ראיות בכתב, להבדיל מהתרשמותה הבלתי אמצעית מן העדים; כאשר ממצאי המהימנות שנקבעו מושתתים על שיקולים שבהגיון ושכל ישר; כאשר דבק פגם מהותי באופן הערכת מהימנות העדים על ידי הערכאה הדיונית; או כאשר קיימות עובדות או ראיות המצביעות על כך כי לא היה באפשרותה של הערכאה הדיונית לקבוע את הממצאים שנקבעו (ע"פ 434/15 פלוני נ' מדינת ישראל (4.2.2016); ע"פ 4583/13 ס' נ' מדינת ישראל (21.9.2015); ע"פ 6924/12 בעארני נ' מדינת ישראל (29.10.2013); ו-ע"פ 3578/11 סטרוק נ' מדינת ישראל (13.8.2012)).

25. אם כן להלכת אי ההתערבות מספר חריגים בהם הרציונל העומד בבסיס ההלכה נחלש או כלל אינו מתקיים (להרחבה, ראו: גבריאלי הלוי, **תורת דיני הראיות** (כרך ד, 2013) בעמ' 806-819; גבריאלי הלוי, **תורת הדין הפלילי** (כרך ד, 2011) בעמ' 92-104; עמנואל גרוס, "חקר האמת והביקורת השיפוטית - התערבות של ערכאת ערעור בממצאי עובדה: עיון נוסף", **ספר גבריאלי בך** (בעריכת דוד האן, דנה כהן-לקח ומיכאל בך, 2011) 225).

איני סבור כי עננינו של המערער בא בקהלם של מקרים חריגים אלו.

26. בית משפט קמא אמנם קבע כי גרסתו של המערער אפשרית, אך קבע מפורשות כי עדויותיהם של הנפגע ושל עד הראייה עדיפות לאין ערוך. בלשונו: "**מעדותו של [הנפגע] עולה, כי נכנס לצומת באור ירוק. עדותו לא נסתרה במסגרת חקירתו הנגדית והיא מתיישבת היטב עם הודעתו במשטרה (נ/2) לפיה נכנס לצומת רק לאחר שהרמזור האדום בכיוון נסיעתו התחלף לירוק [...]. בנוסף עדותו עולה בקנה אחד עם גרסתו של עד הראייה האובייקטיבי [...]. שנסע מאחוריו, ואשר העיד מפורשות כי [הנפגע] נכנס לצומת באור ירוק ולא באור אדום.**"

עדותו של [עד הראייה] אף היא עשתה עלי רשם אמין, ועולה ממנה באופן ברור כי [הנפגע] נכנס לצומת כאשר בכיוון נסיעתו דולק ברמזור אור ירוק. עדותו לא נסתרה בשום שלב והיא מתיישבת עם עדותו של [הנפגע] לפיה שניהם נכנסו לצומת באור ירוק. עוד יצוין, כי כמו עדותו של [הנפגע], גם [עד הראייה] העיד כי תחילה שניהם עמדו בצומת באור אדום ורק עם התחלפותו של האור ברמזור לירוק, החלו בנסיעה ונכנסו לצומת. יודגש, כי במסגרת חקירתו הנגדית כלל לא נטען בפני [עד הראייה] כי הוא ו[הנפגע] נכנסו לצומת באור אדום. יש בהימנעות ההגנה מחקירת עד הראייה ביחס לשאלה היחידה שבמחלוקת, כדי לחזק את גרסתו של העד באופן משמעותי. הטענה היחידה שהועלתה ביחס ל[עד הראייה] היתה שכלל לא נכח במקום. לשיטת [המערער] מדובר בעדות "מוזמנת". [המערער] העיד בהקשר זה: "הוא לא היה במקום. לא הגיש עזרה לרכב ב'. מי שהיה במקום התאונה הוא גיסו והבת שלו" [...]. לשאלה מדוע [עד הראייה] העיד לטובת הנהג השני, השיב: "יכול להיות שהרכב שלו בגלל שאין לו ביטוח. ... אני מדבר על הדין הקודם. אני לא יודע מאיפה הביאו אותו. הוא לא היה במקום האירוע. אני יכול להביא עד שיספר 1, 2, 3... אני אומר ששניהם מהקריות ויכול להיות שיש קשר. גם אני יכול לארגן עדים... לא היה בכלל. האדם הזה לא יודע מאיפה הוא בא. לא היה בכלל במקום האירוע. למה לא הביא עוד אחד? סתם. הוא לא היה. העד שהיה בדין הקודם,

הופתעתי כשראיתי אותו. אמרתי את זה לעוה"ד שלי" [...]. [עד הראיה] העיד בהקשר זה, כי אינו מכיר אף אחד מהמעורבים [...] ולגבי המפגש בינו לבין [הנפגע] העיד: "... עזרתי לו לצאת מהרכב. ... הגשתי לו עזרה. מה זה שוחחנו? הושבתי אותו על המדרכה וניגשתי לרכב שלי והוצאתי לו מים. בגלל שהייתי קצר בזמן וראיתי שהוא בסדר, נתתי לו את מס' הטלפון שלי ונסעתי משם... אני לא זוכר אם הוא רשם את זה ישר לתוך הטלפון או שרשמתי לו על פתק" [...]. לטענה לפיה לא נכח במקום ולא הבחין בתאונה, השיב: "אז אתה אומר. אני לא כאן מהתנדבות. הייתי חוסך לי הרבה זמן" [...]. עדותו של [עד הראיה] מתיישבת עם עדותו של [הנפגע] אשר העיד בהקשר זה: "מסרתי את שמו לחוקר המשטרה עם הטלפון שלו ומה עשתה המשטרה אח"כ אני לא יודע... אני לא יודע אם הוא נקב בשם שלו, אך אני מסרתי לחוקר את השם של עד הראיה ואת מס' הטלפון שלו... הוא רשם לי בפתק. מסרתי את זה לחוקר...". [...] ראה גם גרסתו של [הנפגע] במשטרה: "במקום התאונה ניגש אלי בחור ששטף לי את הפנים ואמר לי שהוא ראה את התאונה וראה שאני נסעתי באור ירוק ושהוא נסע אחרי בירוק ושהוא מוכן למסור עדות על זה. את הפתק עם הפרטים שלו השארתי בבית ואני אביא את הפתק בהמשך לבוחן" [...]. טענת ההגנה לפיה [עד הראיה] לא נכח במקום התאונה, הינה טענה חסרת שחר שאין לה כל בסיס ראיתי ולו הקלוש ביותר. ההגנה לא הוכיחה כלל קיומם של היכרות קודמת או קשר כלשהו אחר בין [עד הראיה] ל[נפגע]. עדויותיהם של [עד הראיה] ו[הנפגע] לא נסתרו, ועולה מהן כי [עד הראיה] נכח במקום, הבחין באירוע התאונה, הושיט עזרה ל[נפגע], מסר לו את פרטיו ובהמשך מסר את גרסתו במשטרה. [עד הראיה] פעל כפי שמצופה מאזרח הגון, ואני דוחה מכל וכל את טענת ההגנה לפיה מדובר בעד "מוזמן" שלא נכח במקום. לא מן הנמנע ש[המערער] לא הבחין בנוכחותו של [עד הראיה] שהיה במקום יחד עם אזרחים רבים נוספים, ובהתאם סבר כי לא נכח במקום".

27. את הכרעתו בשאלת המהימנות סיכם בית משפט קמא באמירה: "אני מעדיף באופן מובהק את גרסתם של [הנפגע] ועד התביעה האובייקטיבי על פני גרסתו של הנאשם".

28. בית משפט קמא דחה אפוא בשתי ידיים את טענת המערער לפיה עד הראיה לא נכח במקום התאונה. טענות המערער בנוגע לכבישת גרסאות הנפגע ועד הראיה, בנוגע להיעדרו של הפתק עליו נרשמו פרטי עד הראיה, ובנוגע לעובדה שהנפגע ועד הראיה לא זכרו מספר פרטים (היכן הונח הפתק, כיצד נשמרו פרטי עד הראיה, הגעתו של הנפגע למשטרה בהזדמנות נוספת, תאריך האירוע) קיבלו מענה באמון הרב שרשם בית משפט קמא לדברי עד הראיה ולדברי הנפגע. עדותו מרובת הפרטים של עד הראיה בבית משפט קמא תומכת במסקנה לפיה האירוע לגביו העיד הוא האירוע מושא ההליך דנן. איני סבור כי יש בטענות המערער כדי לפגום במהימנות דברי הנפגע ועד הראיה. אף אין בטענותיו כדי להצדיק התערבות בממצאי המהימנות שנקבעו בידי בית משפט קמא בהכרעתו.

29. סבורני כי העובדה שבית משפט קמא קבע בהכרעת הדין כי גרסת המערער אפשרית אינה יוצרת ספק סביר ממשי בדבר אחריותו לתאונה. להבנתי, הבהיר בית משפט קמא כי מן הבחינה הטכנית גרסתו של המערער אפשרית ואינה נטולת כל היגיון. בד בבד נראה ברורות שבית משפט קמא העדיף ללא עוררין את גרסאות הנפגע ועד הראיה ואף נימק הכרעתו בקביעה לפיה חלק מגרסת המערער, זה המייחס

למטרונת נסיעה מקבילה לצדו, אינו סביר. איני סבור כי בקשיים שהועלו בהודעת הערעור ובמהלך הדיון יש כדי להצדיק התערבות בקביעת מהימנות ברורה וחד משמעית אשר התבססה על התרשמות בית משפט קמא מן העדויות והראיות אשר נפרשו לפניו.

בנוסף אעיר כי אף המערער כבש גרסתו במשך כחודשיים ימים (עד ליום 9.5.16), למרות שבניגוד לעד הראייה היה מעורב בתאונה באופן אישי ולא רק חזה בהתרחשותה. ב"כ המערער טענה בדיון "שנהג התאונה בעצמו היה בעדותו במשטרה רק לאחר 3 ימים. למה? כדי שיוכל לחשוב, להתייעץ, לומר את הדברים. אם עבר תאונה הוא צריך ישר לרוץ למסור עדות במשטרת ישראל על מה שהיה. אין לנו הסבר לכבישת העדות הזאת". עיון בראיות מעלה כי טענה זו אמורה היתה להיות מופנית במידה זזה כלפי המערער. היינו, המערער הוא נהג אוטובוס שהיה מעורב בתאונת דרכים בה נחבלו אדם ורכוש, אך משום מה לא טרח להתייצב מידית במשטרה על מנת למסור גרסתו. כבישת גרסתו החקירתית של המערער, ללא הסבר סביר לכבישתה, אומרת דרשני.

30. אשר למחדלי החקירה אליהם הפנה המערער, ראשית אציין כי חלקם לא נטענו בסיכומי ההגנה בבית משפט קמא ולפיכך בית משפט קמא לא יכול היה להתייחס אליהם בהכרעתו. מכל מקום, אכן במחדלים עסקינן. עם זה, איני סבור כי גם בהם יש כדי לשנות את התוצאה.

בכל הקשור במצלמות האבטחה, ראוי לזכור כי היה זה הנפגע שהעלה לראשונה את סוגית המצלמות. כדבריו: "בצומת יש מצלמות שמתעדות בדיוק איך קרה האירוע ואין נסעו הרכבים. אני אומר את האמת ומה שאני מרגיש. מה שקרה באותו רגע ועד שכבר אני לא זוכר מה שהיה אח"כ". וכן: "אמרתי לו שיברר במצלמות בצומת ויראה מי נסע באדום". לו היה סבור הנפגע כי יש בתיעוד אשר במצלמות האבטחה כדי לפגום בגרסתו ניתן להניח כי לא היה כלל מעלה את הסוגיה. מנגד, המערער משום מה לא ציין כלל קיומן של מצלמות אלו.

בכל הנוגע לפעולות הבוחן ובפרט מחדליו, סבורני כי נכונות טענות ב"כ המערער, ברם, אין בהן כדי לפגום בממצאי המהימנות או לעלות כדי עיוות דין, שעה שניתן למערער יומו והסוגיה שבמחלוקת נשקלה כדבעי בידי בית משפט קמא. המשיבה הבהירה כי הגעתו של הבוחן לזירת ההתרחשות נעשתה על מנת לאמוד את שדה הראיה של כל אחד מן המעורבים ואכן שדה הראיה קיבל התייחסות בעת בחינת האירוע ובמהלך עדות הבוחן.

31. לכך יש להוסיף כי באשר למחדלי חקירה נפסק לדוגמא בע"פ 6294/11 פלוני נ' מדינת ישראל (20.2.14) בפסקה 166 -

"מחדלי חקירה אין בהם כשלעצמם כדי להביא לזיכויו של נאשם, אם חרף מחדלי החקירה הונחה תשתית ראייתית מספקת להוכחת אשמתו בעבירות שיוחסו לו. יש לבחון בעת בדיקה של טענה בדבר מחדלי חקירה את השאלה האם המחדלים הנטענים הם חמורים במידה המעוררת חשש שהגנת הנאשם קופחה כיוון שהתקשה להתמודד כראוי אם חומר הראיות העומד נגדו או להוכיח את גרסתו שלו. בדיקה זו נעשית תוך שקלול המחדלים הנטענים על רקע התשתית הראייתית שהונחה לפני בית המשפט".

32. נוכח האמור עד כה, לא שוכנעתי כי נפל פגם בהכרעת דינו של בית משפט קמא ולא מצאתי כי יש הצדקה להתערב בקביעותיו.

33. אשר לענישה, אזכיר את ההלכה לפיה ערכאת הערעור תתערב בעונש שנגזר בידי הערכאה הדיונית רק במקרים חריגים בהם ניכרה בגזר הדין טעות מהותית וברורה על פניה או עת סוטה העונש באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנהוגה והמקובלת.

כנאמר בע"פ 5184/14 פלוני נ' מדינת ישראל (3.8.16) -

"בפתח הדברים, ראוי לחזור ולהזכיר את ההלכה המושרשת, לפיה ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב במידת העונש שהושת על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים של סטייה קיצונית ממדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים, או כאשר נפלה בגזר הדין טעות מהותית (ע"פ 8109/15 אביטן נ' מדינת ישראל (9.6.2016); ע"פ 2826/15 עביד נ' מדינת ישראל (7.6.2016); ע"פ 6040/14 נג'אר נ' מדינת ישראל (31.5.2016))."

34. בענייננו לא ניכרה טעות כלשהי, ודאי לא טעות מהותית, בעונש שגזר בית משפט קמא על המערער.

אשר לחומרה הנטענת, סבורני כי בית משפט קמא סטה ממדיניות הענישה הנהוגה, אך סטה ממנה לקולא ולא ההיפך. בית משפט קמא התחשב התחשבות יתירה בנסיבותיו של המערער. נוכח רשלנות תורמת מסוימת מצד הנפגע מצא בית משפט קמא לקבוע מתחם עונש הולם החורג לקולא מענישת חובה הקבועה בדין. בית משפט קמא קבע מתחם עונש הולם המקל עם המערער במידה לא מבוטלת והציב את עונשו של המערער בסף המתחם שקבע. איני משוכנע כי היה מקום לייחס לנפגע רשלנות תורמת ובעטיה לקבוע מתחם מקל כפי שנקבע. כיון שאין לפניי ערעור המשיבה אמנע מלקבוע בעניין מסמרות. מכל מקום, ברי כי בית משפט קמא הקל עם המערער ולא החמיר עמו. משכך אף איני סבור כי הוצגה עילה המצדיקה התערבות בגזר דינו. בהקשר זה אביע תקווה כי החברה המעסיקה את המערער תיאזן שלא לפטרו הגם שניפסל רישיון הנהיגה שלו לתקופה קצרה.

35. משאלו פני הדברים, משלא נמצאה עילה להתערב בקביעותיו של בית משפט קמא, הן לעניין הכרעת הדין והן לעניין גזר הדין, אין בידי להיעתר לערעור ויש לדחותו על שני ראשיו.

עיוכב ביצוע גזר הדין מבוטל ועל המערער להפקיד את רישיון הנהיגה שלו במזכירות בית משפט קמא עד ליום 4.2.18 בשעה 12:00 לכל המאוחר.

הצדדים הסכימו כי פסק הדין יינתן בהעדרם.

המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים ותוודא קבלתו.

ניתן היום, ה' שבט תשע"ח, 21 ינואר 2018, בהעדר הצדדים.